

Lastenpsykiatrian yhtenäiset hoidon perusteet

Vastaaja:

-

Vastaus:

27.09.2018, 09:31 - 27.09.2018, 18:34

1. Yhteystiedot	<table><tr><td>Sukunimi</td><td>Sarelahti</td></tr><tr><td>Etunimi</td><td>Minna</td></tr><tr><td>Sähköpostiosoite</td><td>minna.sarelahti@khsph.fi</td></tr><tr><td>Organisaation nimi, jos vastaat jonkin organisaation edustajana</td><td>KHSHP lastenpsykiatria / ylilääkäri</td></tr></table>	Sukunimi	Sarelahti	Etunimi	Minna	Sähköpostiosoite	minna.sarelahti@khsph.fi	Organisaation nimi, jos vastaat jonkin organisaation edustajana	KHSHP lastenpsykiatria / ylilääkäri
Sukunimi	Sarelahti								
Etunimi	Minna								
Sähköpostiosoite	minna.sarelahti@khsph.fi								
Organisaation nimi, jos vastaat jonkin organisaation edustajana	KHSHP lastenpsykiatria / ylilääkäri								
2. Vastaaja on	viranomainen								
3. Kriteerien sisältö	<p>LAPS-lomakkeen käyttö on hyvä askel hoitokriteerien yhtenäistämässä. Lomake on perustasolle kehitetty ja käyttökelpoinen laajoissa aineistoissa. Samalla lomake on ns. karkea seulontalomake, jossa tarkemmista oireista tai niiden vakavuusasteesta ei saada luotettavaa kuvaa yksilötasolla.</p> <p>Erikoissairaanhoidon sisäänottokriteereissä tulee huomioida, että LAPS-lomakkeen pisteytys on viitteellinen ja täyttäjistä riippuva, joten pelkkä pistemäärä ei voi riittää sisäänottokriteeriksi, vaan lomake antaa osviittaa siitä, millä tasolla (perustaso, erityinen taso) ongelmaa olisi aiheellista selvittää.</p> <p>Varsinainen esh-hoidon tarve selviää sitten itse lähetetektistä. LAPS-lomakkeessa on hyvin painotettu, että tiettyjen oireiden/haasteiden tuodessa runsaasti pisteitä, on syytä ohjata perhettä ensin muiden palveluiden (esim. perhetyö, lastensuojelu, aikuisten palvelut) pariin. Yhteistyön korostaminen lapsen lähiympäristöjen (koti, päiväkot, koulu yms) kanssa sekä esh:n yhteistyö perustason ja muiden palvelujen kanssa on erittäin tärkeää.</p> <p>Vaikka LAPS-lomakkeessa on omat haasteensa, näen hyvänä sen, että maanlaajuisesti olisi käytössä yhteisiä lomakkeita ja näitä perustasolla totuttaisiin käyttämään. LAPS-lomakkeen ansio on myös puheeksiottaminen: perustasolla voidaan lomakkeen avulla neutraalisti käsitellä myös vaikeiksi koettuja asioita, esim. perheen sisäinen väkivalta sekä perheessä esiintyvät mt/päihdeongelmat. Näin myös perustaso voisi tarttua asioihin jo varhaisessa vaiheessa, ja ohjata perhettä jo suoraan laaja-alaisiin palveluihin; edelleen haasteena esh:ssa on, että</p>								

	perheissä on laajoja haastealueita, joita ei ole otettu puheeksi tai ei ole puututtu ennen esh:a.
4. Kriteerien soveltuvuus käytännön toimintaan	<p>Aiemmassa kohdassa osin jo viittasin tähän. Kriteerit soveltuvat antamaan viitettä siitä, mikä voisi olla tarkoituksenmukaisin taho (perus vs erityinen taso). Varsinaisessa läheteessä tulee sitten olla tarkemmin kuvattu ne erityiste oireet/syyt, jotka lähettävän tahon mielestä edellyttävät esh-arviota. Kriteerien ansiona näen, että perustasoa ohjataan yhteistyöhön kaikkien lapsen asioissa toimivien tahojen kanssa, ja perustasoa ohjataan ottamaan puheeksi ja puuttumaan asioihin, joilla on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille, mutta jotka eivät ole lastenpsykiatrisen hoidon keinoin ratkaistavissa (esim. perheen taloudelliset vaikeudet, aikuisten omat oireet/häiriöt /sairaudet).</p> <p>Lähetteen kirjoittamista ohjeistava kapitteli on oleellinen ja selkeä. Huoltaja-kohtaan voisi ehkä lisätä "huoltajuus ja huoltajan/huoltajien yhteystiedot". Lähetekäsittelyssä joudutaan paljon soittamaan vanhemmille ja tiedustelemaan, onko kyseessä yhteis- vai yksinhuoltajuus. Tällä on suuri merkitys, koska kummankin huoltajan tulee olla tietoisia läheteestä ja hoidon aloittamiseen tarvitaan lähtökohtaisesti molempien huoltajien suostumus.</p> <p>Toivon, että käytännössä yhtenäiset kriteerit voisivat tuoda tasapuolisuutta lasten hoitoon valtakunnallisesti ja tehostaa perustasolla tapahtuvaa arviota/hoitoonohjausta sekä myös varsinaista hoitoa. Moni lasten oireilu/lievä häiriö olisi hyvin hoidettavissa perustasolla, jos pulma havaitaan ja siihen puututaan riittävän ajoissa. Kriteerien soveltamisessa tulee olla harkinnanvaraisuutta, koska mikään yksittäinen pisteraja ei voi olla hoitopääsyn edellytys eikä myöskään este. Oireiden graadeeraus on yksilöllistä arviota, ja siinä on aina olemassa subjektiivisuutta, vaikka sen tekisikin ammattilainen. Yhtenäisyyteen pyrkimistä tulee silti olla, ja tämä on mielestäni siihen toimiva alku.</p>
5. Vaikutukset hoidon yhdenvertaiseen saatavuuteen	<p>Olettettavasti kriteerien käyttöönotto ja niiden aktiivi käyttö kestää aikansa, mutta kuten edellisessä vastauksessa totesin, niin pitemmällä aikavälillä tuloksena voisi olla aiempaa tasapuolisempaa ja yhteneväisempää hoidon saatavuutta valtakunnallisesti. Edellyttäen, että lastenpsykiatrialla on resursseja kaikilla valtakunnan kolkilla!</p>
6. Mahdolliset kustannusvaikutukset	<p>Kustannusvaikuttavuuteen vaikuttaa oletettavasti</p>

	<p>eniten se, että lapset saavat riittävän ajoissa riittävästi apua perustasolla, jotta häiriöt eivät kroonistuisi; esh-hoito on lähestulkoon aina kalliimpaa kuin perustason hoito. Tässä ohjeessa perustason toimijoita ohjataan varhaisessa vaiheessa yhteistyöhön perheen ja toistensa sekä kaikkien lapsen lähiympäristöjen kanssa, millä voi ajatella vaikuttavan myönteisesti myös kustannusvaikuttavuuteen. Lisäksi esh:n kustannusvaikuttavuutta voi ajatella lisäävän se, että esh:oon päätyvät vain vaikeimmat tapaukset, joissa perustasolla on jo tehty kattavaa arviota sekä arvion lisäksi myös hoitointerventio ja/tai järjestetty tukitoimia (ettei esh:ssa arvioida ja hoideta sellaista, mikä olisi hyvin perustasolla tehtävissä).</p>
<p>7. Missä muodossa kriteerit olisi tarkoituksenmukaista julkaista (esimerkiksi sähköisesti)</p>	<p>Kriteerit olisi hyvä julkaista kuntien tasolla sähköisesti niin, että ne olisivat perustason toimijoiden helposti löydettävissä. Kriteereiden tulisi löytyä myös keskus- ja yliopistosairaaloitensa sekä THL:n sivuilta.</p>
<p>8. Muita mahdollisia huomioita</p>	<p>On erinomaista, että tällaista hoidon yhtenäistämistä on valmisteltu ansiokkaasti. Lämmin kiitos kaikille työssä mukana olleille!</p>